

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Rudolfa Čirča a sudcov JUDr. Evy Sakálovej a JUDr. Ľubora Šeba v právnej veci žalobcov 1/ **J. J.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. S. H., advokátom so sídlom v P., 2/ **maloletého F. V.**, bývajúceho v P., zastúpeného zákonným zástupcom Ľ. V., bývajúcim v P., 3/ **MUDr. M. V.**, bývajúceho v R. a 4/ **Mgr. M. V.**, bývajúcej v R., proti žalovaným 1/ **P.** „v likvidácii“, so sídlom v N. a 2/ **Slovenskej republike**, za ktorú koná Ministerstvo financií Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova č. 5, o **poskytnutie náhrady za odňatý živý a mŕtvy inventár**, vedenej na Okresnom súde Lučenec pod sp.zn. 8 C 23/1997, o dovolaní žalobkyne 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11. októbra 2006 sp.zn. 13 Co 157/06 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobkyne 1/ **z a m i e t a**.

Žalovaným nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Lučenec rozsudkom z 12. júna 2006 č.k. 8 C 23/1997-406 v spojení s opravným uznesením zo 14. novembra 2006 č.k. 8 C 23/1997-444 zamietol žalobu žalobcov o poskytnutie náhrady za odňatý živý a mŕtvy inventár v zmysle § 20 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku (ďalej len „zákon č. 229/1991 Zb.“ alebo „zákon o pôde“). Zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Zamietnutie žaloby odôvodnil premlčaním práva

žalobkyne 1/ v dôsledku námietky premlčania vznesenej žalovaným 1/, zánikom práva žalobcov 2/ až 4/ z dôvodu nepreukázania jeho uplatnenia v zákonom stanovenej prekluzívnej lehote, a nedostatkom pasívnej legitímácie žalovanej 2/.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako odvolací súd na odvolanie žalobcov rozsudkom z 11. októbra 2006 sp.zn. 13 Co 157/06 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovaným nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Zároveň samostatným výrokom pripustil proti svojmu rozsudku dovolanie. Prvostupňový rozsudok považoval za vecne správny, keď aj podľa jeho názoru došlo k premlčaniu práva žalobkyne 1/ a k zániku práva žalobcov 2/ až 4/ pre jeho neuplatnenie (resp. nepreukázanie jeho uplatnenia) v prekluzívnej lehote, t.j. do 31.12.1992. V súvislosti s premlčaním uviedol, že žalobkyňa 1/ uplatnila právo na náhradu za živý a mŕtvy inventár u právneho predchodcu žalovaného 1/ dňa 31.8.1992. Podľa vtedy platného ustanovenia § 20 ods. 2 zákona o pôde začala plynúť 1.9.1992 právnomu predchodcovi žalovaného 1/ 60-dňová lehota na poskytnutie náhrady, keďže medzi účastníkmi nedošlo k inej dohode. Táto lehota uplynula 30.10.1992 a dňom 31.10.1992 začala plynúť žalobkyňi 1/ v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka všeobecná trojročná premlčacia doba na uplatnenie práva, ktorá uplynula 31.10.1995. Pretože žaloba bola podaná až 11.2.1997 a žalovaný 1/ vzniesol námietku premlčania, nebolo možné premlčané právo žalobkyňi 1/ priznať. Pokiaľ ide o možnosť vykonania práva po prvý raz, ako rozhodujúcej okolnosti pre určenie začiatku plynutia premlčacej doby, vyslovil názor, že žalobkyňa tak mohla urobiť už nasledujúci deň po uplynutí 60-dňovej lehoty, v ktorej jej bol právny predchodca žalovaného 1/ povinný poskytnúť náhradu, t.j. 31.10.1992. Nebolo pritom rozhodujúce prinavrátanie vlastníctva k poľnohospodárskym pozemkom, pretože poskytnutie náhrady bolo účelovo viazané na zabezpečenie prevádzky poľnohospodárskej výroby, ktorú oprávnená osoba mohla zabezpečovať, prípadne pripravovať sa na ňu, nielen na vlastnej pôde, ale aj na pôde cudzej, napr. prenajatej. Výrok o pripustení dovolania odôvodnil otázkou po právnej stránke zásadného významu, za ktorú považoval otázku začiatku plynutia trojročnej premlčacej doby na uplatnenie práva na náhradu za živý a mŕtvy inventár. I keď sám túto otázku riešil tak, ako je uvedené vyššie, poukázal na to, že nemožno vylúčiť ani také riešenie, podľa ktorého ak chce oprávnená osoba použiť náhradu na prevádzku poľnohospodárskej výroby na pôde prinavrátenej jej rozhodnutím pozemkového úradu, začína plynúť premlčacia doba až právoplatnosťou takéhoto rozhodnutia.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa 1/. Žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke, pre ktorú bolo pripustené dovolanie. Uviedla, že jej nárok na náhradu za živý a mŕtvy inventár bol viazaný na prinavrátenie vlastníctva k poľnohospodárskej pôde rozhodnutím pozemkového úradu, preto premlčacia doba mohla začať plynúť až právoplatnosťou takéhoto rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) preskúmal dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolaniu nemožno vyhovieť.

Dovolací súd je podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. viazaný rozsahom dovolania a uplatneným dovolacím dôvodom; z úradnej povinnosti skúma iba vady uvedené v § 237 O.s.p., a iné vady konania len vtedy, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Existenciu takýchto väd však dovolací súd z obsahu spisu nezistil.

V danom prípade je dovolanie prípustné podľa § 238 ods. 3 O.s.p., t.j. len preto, že jeho prípustnosť vyslovil vo svojom potvrdzujúcom rozsudku odvolací súd, ktorý zároveň v dôvodoch rozsudku vymedzil otázku po právnej stránke zásadného významu. To znamená, že dovolateľka bola oprávnená napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to iba v otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené. Dovolací súd preto skúmal v dovolacom konaní správnosť napadnutého rozsudku len vo vzťahu k tejto otázke.

Na zabezpečenie prevádzky poľnohospodárskej alebo lesnej výroby, má pôvodný vlastník živého a mŕtveho inventára, ako aj zásob právo na ich náhradu, pokiaľ ich vniesol do poľnohospodárskeho družstva alebo mu boli odňaté v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 (§ 20 ods. 1 veta prvá zákona č. 229/1991 Zb.).

Povinnosť poskytnúť náhradu podľa odseku 1 má právnická osoba, ktorá tieto veci prevzala, alebo jej právny nástupca, a to v lehote 60 dní, ak sa účastníci nedohodnú inak (§ 20 ods. 2 veta prvá zákona č. 229/1991 Zb. v znení platnom ku dňu uplatnenia práva na náhradu, t.j. k 31.8.1992).

Zákon č. 229/1991 Zb. neupravuje inštitút premlčania práv ním založených, preto so zreteľom na § 1 ods. 3 tohto zákona treba pri rozhodovaní o premlčaní týchto práv použiť ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka, obsahujúce všeobecnú úpravu inštitútu premlčania. Dovolací súd považuje za správny právny názor odvolacieho súdu, že právo na náhradu za živý a mŕtvy inventár v zmysle ustanovenia § 20 zákona o pôde (ktoré bolo riadne uplatnené u povinnej osoby v prekluzívnej lehote) bolo možné po prvý raz uplatniť na súde prvý deň potom, kedy povinnému uplynula 60-dňová lehota na poskytnutie náhrady podľa § 20 ods. 2 tohto zákona, takže týmto dňom začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba na uplatnenie nároku na súde. V prejednávanej veci pritom z obsahu spisu nevyplýva, že by sa účastníci na čase plnenia dohodli inak. Citované ustanovenie § 20 ods. 1 neviaže nárok na náhradu za živý a mŕtvy inventár na vlastníctvo nehnuteľností, teda ani poľnohospodárskych a lesných pozemkov. V mnohých prípadoch bola totiž vlastníkom inventára osoba odlišná od vlastníka pôdy – napr. nájomca poľnohospodárskej a lesnej pôdy. Inventár bol preto viazaný na súhrn pôdy, ktorú jeho vlastník obhospodaroval, a to nielen ako vlastník pôdy, ale aj ako nájomca, užívateľ a pod. Zákon o pôde tiež počíta s tým, že poľnohospodársku výrobu možno uskutočňovať i na prenajatých, prípadne inak užívaných pozemkoch. Právo na náhradu za inventár má teda aj osoba, ktorá nehospodári na svojich pôvodných pozemkoch, ale na pozemkoch iných. Ustanovenie § 20 ods. 3 zákona o pôde, totiž že náhrada sa poskytne v množstve primeranom prevzatej časti nehnuteľnosti na zabezpečenie poľnohospodárskej a lesnej výroby, treba vykladať tak, že rozhodujúcim kritériom pre určenie výšky náhrady za inventár je rozsah pôdy, na obhospodarovanie ktorej inventár pôvodne slúžil, vo vzťahu k rozsahu pôdy, na ktorej oprávnená osoba zabezpečuje alebo sa pripravuje zabezpečovať poľnohospodársku výrobu. Preto rozhodnutie príslušného orgánu o prinavrátení vlastníctva k poľnohospodárskej pôde (o vydaní nehnuteľností) pre posudzovanie začiatku plynutia premlčacej doby na uplatnenie nároku na náhradu za živý a mŕtvy inventár na súde nie je právne významné.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne 1/ ako nedôvodné zamietol (§ 243b ods. 1 veta pred bodkočiarkou O.s.p.).

Žalovaným úspešným v dovolacom konaní náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo im v súvislosti s ním žiadne nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. júna 2008

JUDr. Rudolf Čirč, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia :